

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Publij Virgilij Maronis Mantuani Georgica

Vergilius Maro, Publius

Phorce, 1507

Georgicorvm qvartvs Carmen ovidii in qvartum Georgicon

[urn:nbn:de:bsz:31-114135](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-114135)

GEORGICORVM QVARTVS
CARMEN OVIDII IN QVAR
tum Georgicon.

Prötinus aerij mellis redolentia regna.
Hybleas & apes, aluorum & cœrea tecta.
Quiçq; alibi flores, examina quęq; legenda
Indicat, humectisq; fauos, cœlestia dona.

ANTO. MAN. ARGVMENTVM

Quę sedes apibus statio ue paranda reponit
Languentum quoq; signa docet, medicãq; salutem
Nascendiq; modum, Nympharum nomina multa
Pandit Aristei luctum: matrisq; fauorem
Tum uatis protei patriam, mores, speciesq;
Orpheus Euridicen stygia reuocarat ab unda

P. V. MARONIS GEORGICON
Liber quartus.

Quarti Georgicon argumētum. Ex re ipsa ut in
ceteris fere ordinem sumit, qui naturalis appellat.
Primum cuiusmodi bonis apibus diligēdis, & quē
admodum apparandis tradit Deinde aluearia quo
modo texenda. Quęq; his in rebus fugienda. Tum
examina quando & quomodo emittenda ac colligenda.
Regum in primis, deinde & plebis delectū
monstrat. De certaminibus alijsq; in euolatu incōs
modis inhibendis præcipit. Hinc hortorum laudes
per occupationem celebrat. Deinde de apicularū

GEORGICORVM QVARTVS

ingenio, sedulitate, sagacitate, disciplina mira quædam facetissime commemorat. Tum quæ apibus in commoda soleant accidere, quomodoq; his succurrendum docet. Hinc de morbis earum, & morborum remedijs præcipit. Postremo quomodo etiam ad internitionem extinctum apum genus restaurari queat nouam rationem ostendit Vbi in Ascrei & Orphei fabulam digressus desinit.

Rotinus aerei mellis, cœlestia dona
p Exequar, hanc etiã mecœnas aspice partem.
 Admiranda tibi leuium spectacula rerum
 Magnanimosq; duces, totiusq; ordine gentis
 Mores, & studia, & populos, & prælia dicam
 In tenui labor, at tenuis non gloria, si quem
 Numina leua sinunt, auditq; uocatus Apollo.
 Principio, sedes apibus statioq; petenda
 Quo neq; sit uentis aditus (nam pabula uenti
 Ferre domum prohibent) neq; oues, hædicq; petulci
 Floribus insultent, aut errans bucula campo
 Decutiat rorem, & surgentis atterat herbas.
 Absint & picti squalentia terga lacerti
 Pinguibus a stabulis, meropesq; aliq; uolucres
 Et manibus progne pectus signata cruentis.
 Omnia iam late uastant, ipsasq; uolantes
 Ore ferunt, dulcem nidis immittibus escam.
 At liquidi fontes, & stagna uirentia musco
 Adsint, & tenuis fugiens per gramina riuus.
 Palmaq; uestibulum, aut ingens oleaster obumbret

Propositio
 Inre humili
 li attentio
 ne captat
 iuocatioe
 supersedet
 Metapho
 ricos.

Qui locus
 apibus de
 ligendus.
 Petulcus
 .i. lasciuus

alludit ad
 fabulam

GEORGICORVM QVARTVS

Vt cum prima noui ducent examina reges
 Vere suo, sudetq; fauis emissa iuuentus
 Vicina inuitet decedere ripa colori
 Obuiaq; hospitij teneat frondentibus arbor
 In medium, seu stabit iners, seu profluet humor
 Transuersas salices, & grandia conijce saxa
 Pontibus ut crebris possint consistere, & alas
 Pandere ad estiuum solem, si forte morantes
 Sparserit, aut preceps Neptuno immerferit eurus
 Hec circum castis uirides, & olentia late
 Serpilla, & grauius spirantis copia tymbre.
 Cuiusmodi Floreat, irriguumq; bibant uolaria fontem.
 aluearia. Ipsa autem ceu corticibus tibi suta cauatis.
 Seu lento fuerint aluearia uimine texta.
 Angustos habeant aditus, nam frigore mella
 Cogit hyems, eademq; calor liquefacta remittit
 Vtraq; uis apibus, pariter metuenda, neq; ille
 Proceleus Ne quicq; in tectis certatim tenuia cera
 maticus. Spiramenta linunt, fucosq; & floribus oras
 Explent collectumq; hec ipsa ad munera gluten
 Et uisco, & phrygie seruant pice lentius Idem
 Sepe etiam effossis (si uera est fama) latebris.
 Sub terra fodere larem, penitusq; repertem
 Pumicibusq; cauis, exesq; arboris antro.
 Tu tamen e leui rimosa cubilia limo
 que fugient Vnge, fouens circum, & ratas super inijce frondes
 da apibus Neu propius tectis taxum sine, neue rubentis

GEORGICORVM QVARTVS

Vre foco caneros, atq̄ neu crede paludi
Aut ubi odor cœni grauis, aut ubi concaua pulsu
Saxa sonant, uocisq̄ offensa resultat imago.

Quod super est, ubi pullam hyemē sol aureus egit
Sub terras, cœlumq̄ estiuā luce reclusit.

Quid esta
te apes fas
ciant.

Ille continuo saltus, syluasq̄ pererrant

Purpureosq̄ metunt flores, & flumina libant

Summa leues, hinc nescio qua dulcedine letę

Progeniem nidosq̄ fouent, hinc arte recentes

Excudunt ceras, & mella tenacia figunt.

Hinc ubi iam emissum caueis ad sydera cœli

Nare per estatē liquidam suspexeris agmen

Obscuramq̄ trahi uento mirabere nubem.

Contemplator aquas dulcis, & frondea semper

Tecta petunt, huc tu iussos asperge saporēs

Trita melisphylla, & Cerinthę ignobile gramen

Tinnitusq̄ cie, & matris quate cymbala circum

Ipsę confident medicatis sedibus, ipsę

Intima more suo sese in cunabula condent.

Sin autem ad pugnam exierint (nam sepe duobus

Regibus incessit magno discordia motu)

Continuoq̄ animos uulgi, & trepidantia bello

Corda, licet longe presciscere, nanq̄ morantes

Martius ille æris rauci canor increpat, & uox

Auditur, fractos sonitus imitata tubarum

Tum trepidę inter se coeunt, pennisq̄ coruscant

Spiculaq̄ exacuunt rostris, aptantq̄ lacertos

Melisphyl
la herba q̄
& apiastrę
dicitur.

GEORGICORVM QVARTVS

Et circa regem, atq; ipsa ad prætoría dense
 Miscentur, magnisq; uocant clamoribus hostem
 Ergo ubi uer naçtę sudum, camposq; patentes
 Erumpunt portis, concurritur æthere in alto
 Fit sonitus, magnum mixtę glomerantur in orbem
 Præcipitesq; cadunt, non densior aere grando
 Nec de concussa tantum pluit ilice glandis.

Ipsi per medias acies, insignibus alis.
 Ingentes animos angusto in pectore uersant
 Vsq; adeo obnixi non cedere, dum grauis aut hos
 Aut hos, uersa fuga uictor dare terga subegit.
 Hi motus animorū atq; hæc certamina tanta
 Pulueris exigui iactu compressa quiescent.
 Verum ubi ductores acie reuocaberis ambos
 Deterior qui uisus, eum (ne prodigus oblit)

Indicia ge
 nerosi re
 gis.

Dede neci, melior uacua sine regnet in aula.
 Alter erit maculis auro squalentibus ardens.
 Nam duo sunt genera, hic melior, insignis & ore
 Et rutilis clarus squamis, ille horridus alter
 Desidia, latamq; trahens inglorius aluum
 Ut binę regum facies, ita corpora plebis.

Cōparatō

Nanq; alię turpes horrent, ceu puluere ab alto
 Cum uenit, & terram sicco spuit ore uiator
 Aridus, elucent alię, & fulgore coruscant
 Ardentes auro, & paribus lita corpora guttis
 Hęc potior soboles, hinc cœli tempore certo
 Dulcía mella premes, nec tantum dulcía, quantum

EORGIGCORVM QVARTVS

Et liquida, & durum bacchi domitura saporem

At cum incerta uolant, cœloq; examina ludunt

Contemnuntq; fauos, & frigida tecta relinquunt

Instabiles animos ludo prohibebis inani

Nec magnus prohibere labor, tu regibus alas

Eripe, non illis quisq; cunctantibus, altum

Ire iter, aut castris audebit uellere signa.

Inuitent croceis halantes, floribus hortî.

Et custos furum atq; auium cum falce saligna

Hellespontiaci seruet tutela Priapi.

Ipsè thymum, pinosq; ferens de montibus altis.

Tecta serat late circum, cui talia cure.

Ipsè labore manum duro terat, ipse feraces

Figat humo plantas & amicos irriget imbres

Atq; equidem extremo ni iam sub fine laborum

Vela traham, & terris festinem aduertere proram

Forssitan & pinguis, hortos quę cura colendi

Ornaret canerem, biferiq; rosaria Pesti.

Quoq; modo potis gauderent intyba riuis.

Et uirides apio ripe, tortusq; per herbam.

Cresceret in uentrem cucumis nec sera comantem

Narcissum, aut flexi tacuissè uimen achanti

Pallentesq; hederas, & amantes littora myrtos.

Nanq; sub Oebalię memini me turribus altis.

Qua niger humectat flauentia culta Galefus.

Corycium uidisse senem, cui pauca relicti

Iugera ruris erant, nec fertilis illa iuuentis.

g iij

*Docet qua hiea ay ob
nou q opim n im
tunc eua lonta*

Vide ut p̄
stet quod
pmisit, &
exiguus
hūc adde
rebus hor
norem.

Trāslatio
a nauigan
tibus.

Pestū cala
brię oppi
dum
Epitetha
singulis
appōit.
Oebaliā ē
Iaconia
Expatiaē
suo more
Galefus
Calabrię
fluuius

GEORGICORVM QVARTVS

Coricia ci Nec pecori oportuna seges, nec cōmoda Baccho
 licia cuius Hic rarum tamen in dumis holus, albaq; circum
 tas. Lilia uerbenasq; premens, uescumq; papauer.
 Regum equabat opes animis, seraq; reuertens
 Nocte domū, dapibus menfas onerabat inemptis
 Primus uere rosam, atq; autumnō carpere poma
 Et cum tristis hyems etiā nūc frigore saxa
 Rumperet & glacie cursus frenaret aquarum
 Ille comam mollis iam tum tondebat achanti
 Aestatem increpitans seram, cephiroscq; morātis.
 Ergo apibus foētis idem, atq; examine multo
 Primus abundare, & spumantia cogere pressis
 Mella fauis, illi tilię atq; uberrima pinus.
 Quotq; in flore nouo pomis se fertilis arbor
 Induerat, totidem autumnō matura tenebat
 Ille etiā seras inuersum distulit ulmos
 Spinus Eduramq; pirum, & spinos iam pruna ferentes
 prunorū lamq; ministrantē platanum potantibus umbras.
 arbor, est Verum hęc ipse equidem spacijs exclusus iniquis
 gnīs mas. Prætereo, atq; alijs post cōmemoranda relinquo
 Apū mira Nunc age naturas apibus quas Iupiter ipse
 natura. Addidit, expeditam, pro qua mercede canoros
 Admiscet Curetum sonitus, crepitantiaq; gra secutę
 fabulam Dictæo cœli regem pauere sub antro.
 Solę communis natos, consortia tecta
 Urbis habent, magnisq; agitant sub legibus eorum
 Et patriam solę & certos nouere penates

GEORGICORVM QVARTVS

Venturęq; hyemis memores, æstate laborem
 Experiuntur, & in medium quesita reponunt
 Namq; alię uictu inuigilant, & fœdere pacto
 Exercentur; agris, pars intra septa domorum
 Narcissi lachrymam, & lentum de cortice gluten
 Prima fauis ponunt fundamina, deinde tenacis
 Suspendunt ceras, alię (spem gentis) adultos
 Educunt fœtus, alię purissima mella
 Stipant, & liquido distendunt nectare cellas.
 Sunt quibus ad portas cecidit custodia forti
 Inq; uicem speculantur aquas, & nubila cœli.
 Aut onera accipiunt uenientũ, aut agmine facto
 Ignauum fucos pecus a præsepibus arcent.
 Feruet opus, redolentq; thymo fragrantia mella
 Ac ueluti lentis cyclopes fulmina massis
 Cum properant, alię taurinis follibus auras
 Accipiunt, redduntq; alię stridentia tingunt
 Aera lacu, gemit impositis incudibus Aetna.
 Illi int̄r sese magna uir brachia tollunt
 In numerum uersantq; tenaci forcipe ferrum.
 Non aliter (si parua licet componere magnis)
 Cecropias innatus ap̄es amor urget habendĩ.
 Munere quamq; surũ, grande uis oppida curę
 Et munire fauos, & Dedala fingere tecta.
 At fesse multa referunt se nocte minores.
 Crura thymo plene, pascuntur & arbura passim
 Et glaucas salices, casiamq; crocumq; rubentem

Ablatiuus
 p̄ datiuo.

Sorti ad
 uerbiũ.

Facete i re
 leui graui
 cõparatio
 ne utitur.

Dedala .i.
 ingeniosa

GEORGICORVM QVARTVS

Et pinguem ^{1. 91-}tiliam, & ferrugineos hiacynthos.

Omnibus una ^{1. 91-}quies operū, labor omnibus unus

Mira ap̄t disciplina. Mane ruunt portis, nusq̄ mora, rursus easdem
Vesper ubi e pastu tandem decedere campis

Admonuit, tum tecta petunt, tum corpora curant

Fit sonitus, mussantq̄ oras & limina circum.

Post ubi iam thalamis se composuere, siletur

Sagacitas In noctem, fessosq̄ suos sopor occupat artus.

apum. Nec uero a stabulis pluuiā impendente recedunt

Longius, aut credunt cœlo aduentantibus euris.

Trāflatio Sed circum tute, sub mœnibus urbis aquantur.

Excursusq̄ breues tentant, & sepe lapillos

Apum in- Vt cymbę instabiles, fluctu iactante saburrā

genium. Tollunt, his sese per inania nubila librant.

Apum Illū adeo placuisse apibus mirabere morem

sanctitas Quod nec cōcubitu indulgēt, nec corpora segnes

ablatiuus Inuenerem soluunt, aut foetus nixibus edunt.

p datiuo Verum ipse e folijs natos & suauibus herbis

Ore legunt, ipse regem, paruoscq̄ quirites

Sufficiunt, aulascq̄ & cęrea regna refigunt.

Apum se- Sepe etiam duris errando in cotibus, alas

dulitas. Attriuere, ultroq̄ animam sub fasce dedere

Tantus amor florum, & generandi gloria mellis.

Ergo ipsas quamuis angusti terminus xui

Excipiat (neq̄ enim plus septima ducitur ætas)

At genus immortale manet, multoscq̄ p annos

Stat fortuna domus, & aui numerantur auorum.

GEORGICORVM QVARTVS

Preterea regem non sic Aegyptus, & ingens
Lydia. neq; populi Parthorū, aut Medus Hydaspes
Obseruant, rege incolumi mens omnibus una est.

Amisso, ruper e fidem, constructaq; mella
Dirupere ipse, & crates soluere fauorum.

Ille operum custos, illum admirantur, & omnes
Circumstant fremitu denso, stipantq; frequētes
Et sepe attollunt humeris, & corpora bello
Obiectant, pulchramq; petunt p uulnera mortē.

His quidam signis, atq; hęc exempla secuti
Esse apibus partem diuine mentis, & haustus
Aethereos dixere, deum nanq; ire per omnes

Terrasq; tractusq; maris, cœlumq; pfundum.
Hinc pecudes, armenta uiros, genus omne ferarū

Quemq; sibi tenuis nascentem arcessere uitas:

Scilicet huc reddi deinde, ac resoluta referri

Omnia, nec morti esse locum, sed uiua uolare

Syderis in numerū, atq; alto succedere cœlo.

Si quando sedem augustam, seruataq; mella
Theauris relines, prius haustus sparsus aquarum

Ora foue, fumosq; manu pretende sequaces

Bis grauidos cogunt foetus, duo tempora mellis

Taygete simul os terris ostendit honestum

Pleias & Oceani spretos pede reppulit amnes

Aut eadem sydus fugiens ubi piscis aquosi

Tristior hybernas cœlo descendit in undas.

Illis ira modum supra est, leseq; uenenum

Quid fas
ce tuis
Studium
regem

Mirus ho
nos apis
bus datus

de colligē
do melle
Sparsus p
spargēs.

Taygete
una desep
tem pleias
dibus

Ira apum.

GEORGICORVM QVARTVS

Moribus inspirant, & spicula cæca relinquunt
 Affixæ uenis, animasq; in uulnere ponunt.
 Quibus remedijs Sin duram metuens hyemen, parcesq; futuro
 apū incō: Contulosq; animos, & res miserabere fractas
 modis oc: Aut suffire thymo, cerasq; recidere inanes.
 curritur. Quis dubitet; nam sepe fauos ignotus adedit
 Stellio, lucifugis congesta cubilia blaptis
 Immunisq; sedens aliena ad pabula fucus.
 Ad fabulā Aut asper crabro imparibus se immiscuit armis
 alludit. Aut dirum tineæ genus, aut inuisa Miterue
 Laxos in foribus suspendit aranea casset.
 Quo magis exhaustæ fuerint, hoc acrius omnes
 Incumbent generis lapsi sarcire ruinas
 Complebuntq; foros, & floribus horrea texent
 Morbi in Si uero (quoniã casus apibus quoq; nostros
 apibus Vita tulit) tristi languent) corp ora morbo.
 quō dep̄: Quod iam non dubijs poteris cognoscere signis
 hendāt & Continuo est agris alius color, horrida uultum
 tollātur. Deformat macies, tum corpora luce carentum
 Exportant tectis, & tristia funera ducunt
 Aut ille pedibus connexæ ad limina pendent
 Aut intus clausis cunctantur in ædibus omnes
 Ignauæq; fame, & contracto frigore pigre.
 Tum sonus auditur grauior, tractimq; susurrant.
 ornat suo Frigidus ut quondã syluis, imurmurat auster.
 more rem Vt mare sollicitum stridet refluentibus undis
 āplius cō: Aestuât ut clausis rapidus formacibus ignis
 patiōibus

GEORGICORVM QVARTVS

Hic iam Galbaneos suadebo incendere odores Remedia.

Mellacq; arundineis inferre canalibus ultro.

Hortantem, & fessas ad pabula nota uocantem.

Proderit & tunsum galleg admiscere saporem

Arentesq; rosas, aut igni pinguia multo

Defrua, uel psythia passos de uite racemos.

Cecropiumq; thymū, & graue olentia centaurea.

Est etiam flos in pratis (cui nomen amello

Spōdaifat
Descriptō
floris.

Fecere agricolę) facilis quęrentibus herba.

Nanq; imo ingentem tollit de cespite syluam.

Aureus ipse, sed in folijs (quę plurima circum

Funduntur) uiole subluceat purpura nigrę

Sepe deum nexis ornatę torquibus arę

Asper in ore sapor, tonsis in uallibus illum

Mella gal
lig fluuius

Pastores, & curua legunt prope flumina Mellę

Huius odorato radices incoque Baccho.

Pabulaq; in foribus plenis appone canistris.

Sed si quem proles subito defecerit omnis

Nec genus unde nouę stirpis reuocetur habebit

Quō res
staurandę
apes mor
tuę

Tempus, & Arcadij memoranda inuenta magistri

Pandere, quoq; modo cęsis iam sepe iuuentis

Insincerus apes tulerit cruor, altius omnem

Expediam prima repetens ab origine famam:

Nam qua Pellei gens fortunata Canopi

Accolit effuso stagnantem flumine Nilum.

Et circum pictis uehitur sua rura phaselis.

Quaq; pharetrate, uicinia Persidis urget.

Et diuersa ruens septem discurret in ora.

Aristeum
significat
Fabulam i
cipit a loci
descriptio
ne.
Canopus
ciuitas
iuxta alex
andriam

GEORGICORVM QVARTVS

Et uiridem Aegyptum nigra fecundat arena.
 Vsq; coloratis amnis deuexus ab Indis.
 Omnis in hac certam regio iacit arte salutem.
 Exiguus primum, atq; ipsos contractus ad usus
 Eligitur locus, hunc angustiq; imbrice tecti.
 Parietibusq; premunt arctis, & quattuor addunt
 Quattuor a uentis obliqua luce fenestras.
 Tum uitulus bima curuans iam cornua fronte
 Queritur, huic gemine nares & spiritus oris
 Multa reluctanti obstruitur, plagisq; perempto
 Tunsa per integram soluuntur uiscera pellem.
 Sic positum in clauso liquunt, & ramea costis
 Subijciunt fragmenta, thymū, cassiasq; recentes
 Hoc geritur zephyris primū impellentibus undas
 Ante nouis rubeant q̄ prata coloribus, ante
 Garrula quā tignis nidum suspendat hirundo.
 Interea teneris tepefactus in ossibus humor
 Aestuat, & uiscenda modis animalia miris
 Trunca pedum primo, mox & stridentia pennis
 Miscentur, tenuem magis, ac magis aera carpunt.
 Donec ut æstiuis effusus nubibus imber
 Erupere, uelut neruo pulsante sagitte
 Prima leues ineunt si quando prelia Parthi.
 Quis deus hanc muse quis nobis extudit artem?
 Vnde noua ingressus hominū experientia cepit,
 Hic p̄cca
 sionē ad
 Aristei fa-
 bulam di-
 greditur
 Pastor Aristeus fugiens peneia tempe
 Amissis (ut fama) apibus morboq; fameq;
 Tristis ad extremi sacrum caput astitit amnis

GEORGICORVM QVARTVS

Multa querens, atq; hac affatus uoce parentem est
 Mater; cyrene mater, quę gurgitis huius
 Ima tenes, quid me preclara stirpe deorum
 (Si modo quę phibes, pater est tymbreus Apollo)
 Inuisum fatis genuisti: aut quo tibi nostri
 Pulsus amor? quid me cœlum sperare iubebas?
 En etiam hunc ipsum uitę mortalıs honorem
 Quę mihi uix frugum, & pecudū custodia solers
 Omnia tentanti extuderat, te matre, relinquo.
 Quin age, & ipsa manu fœlices erue syluas
 Fer stabulis inimicū ignem, atq; interfice messes
 Vre fata, & ualidam in uites molire bipennem
 Tanta meę si te ceperunt tedia laudis.
 At mater sonitum thalamo sub fluminis alti
 Sensit, eam circum Milesia uellera nymphę
 Carpebant, hylı faturo fucata colore.
 Drymoq; Xantoq; Ligeaq; Phyllodoceq;
 Cesariem effuse nitidam per candida colla.
 Neseę, Spioq; Thaliaq; Cymodoceq;
 Cydippeq; & flaua Lycorias, altera uirgo.
 Altera tum primos Lucinę experta labores
 Clıoq; & Boroe soror, Oceanitides ambę.
 Ambę auro, pictis incinctę pellibus ambę.
 Atq; Ephyre, atq; Opıs, & Asia Deiopeia.
 Et tandem positıs uelox Arethusa sagittis.
 Inter quas curam Clymene narrabat inanem
 Vulcani, martısq; dolos, & dulcĩa furta.
 Atq; chao densos diuum numerabat amores.

Aristeus
 Apollinis
 & Cirenę
 filius
 Questus
 Aristei

Polyinde
 ton.

Epanalep
 sis.

Diffinitio
 amoris
 Decorum
 seruat.

GEORGICORVM QVARTVS

Carmine quo captę, dum fufis mollia penfa
 Deuoluunt, iterum maternas impulit aures
 Luctus Arifteï, uitreisq; fedilibus omnes
 Obftupuere, fed ante alias Arethufa fiores
 Profpiciens, fuma flauum caput extulit unda
 Et procul, O gemitu non fruſtra exterrita tanto.
 Cyrene foror, ipſe tibi tua maxima cura
 Triftis Arifteus Penei genitoris ad undam
 Stat lachrymans, & te crudelem nomine dicit.
 Hinc percuffa noua mentem formidine mater.
 Duc age, duc ad nos, fas illi limina diuum
 Tangere, ait, ſimul alta iubet diſcedere late
 Flumina, qua iuuenis grefſus inferret, at illum
 Curuata in montis faciem circumſtetit unda
 Accepitq; ſinu uafſto, miſitq; ſub amnem
 Iamq; domũ mirans genitricis, & humida regna
 Speluncisq; lacus clauſos, lucosq; ſonantis.
 Ibat, & ingenti motu ſtupefactus aquarum
 Omnia ſub magna labentia flumina terra
 Phafis col Spectabat diuerſa locis, Phafimq;, Lycumq;.
 chidis flu. Et caput unde altus primũ ſe erumpit Enipheus
 Lycuſaſie Et caput unde altus primũ ſe erumpit Enipheus
 Enipheus Vnde pater Tyberinus, & unde Aniena fluenta
 Theſſalia Tyberisq; ſaxoſumq; ſonans Hypanis Miſuſq; Caicus
 Tyberisq; Saxoſumq; ſonans Hypanis Miſuſq; Caicus
 anio Italię Et gemina auratus taurino cornua uultu
 Hypanis Eridanus, quo non alius per pinguia culta
 ponti Cai In mare purpureum uiolentior influit amnis
 cus Miſſiæ Poſtq; eſt in thalami pendentia pumice teſta
 Eridanus Poſtq; eſt in thalami pendentia pumice teſta
 Italię q; & Peruentum, & nati fletus cognouit inanes
 padus.

GEORGICORVM QVARTVS

Cyrene, manibus liquidos dant ordine fontes
 Germanę, tonsilę ferunt mantilia uillis.
 Pars epulis onerant menfas, & plena reponunt
 Pocula, Panchęis adolefcunt ignibus ara.
 Et mater, Cape Meonij Carchefia Bacchi.
 Oceano libemus, ait, fimul ipfa precatur
 Oceanumq; patrem rerum, nymphasq; sorores
 Centum que fyluas, centum que flumina feruant
 Ter liquido ardentem perfudit nectare ueftam
 Ter flamma ad summum te cti subie cta reluxit
 Omine quo firmans animum, fic incipit ipfa
 Est in Carpathio Neptuni gurgite uates
 Cęruleus Proteus, magnum qui piscibus equor
 Et iuncto bipedum currum metitur equorum.
 Hic nunc Emathię portus, patriamq; reuifit
 Pallenem, hunc & nymphę ueneramur, & ipfe
 Grandęus nereus, nouit nanq; omnia uates
 Que fint, que fuerint, que mox uentura trahantur
 Quippe ita Neptuno uifum eft, immania cuius
 Armenta & turpes pascit sub gurgite phocas.
 Hic tibi nate prius uiuclis capiendus, ut omnem
 Expediat morbi caufam, euentusq; fecundet.
 Nam fine ui non ulla dabit precepta, neq; illum
 Orando flectes, uim duram, & uincula capto
 Tende, doli circum hec demum frangentur inanes
 Ipfa ego te, medios dum fol accenderit æftus
 Cum fitiunt herbe, & pecori iam gratior umbra eft
 In secreta fenis ducam, quo felfus ab undis

Mantilia qe
 bus ma
 nus ter
 guntur
 Sūt pocu
 lorū gña

A descrip
 tiōe psonę
 narratio

Pallene
 Theffalię
 ciuitas.
 Trahunt
 adparcę
 colos allu
 fir.

GEORGICORVM QVARTVS

Se recipit, facile ut somno aggrediare iacentem.

**Prothei
Metamor
phosis** Verum ubi correptum manibus uinclisq; tenebis
Tum uarię eludent species atq; ora ferarum.
Fiet enim subito sus horridus, atraq; tigris
Squamofusq; draco, & fulua ceruice leena.
Aut acrem flam me sonitum dabit, atq; ita uinclis
Excider. aut in aquas tenuis dilapsus abibit.
Sed quanto ille magis formas se uertit in omnes
Tanto nate magis contende tenacia uincla
Donec talis erit mutato corpore, qualem
Videris, incepto tegetet cum lumina somno.
Hęc ait, & liquidum ambrosię diffudit odorem.
Quo totum nati corpus perduxit, at illi
Dulcis compositis spirauit crinibus aura.

**Loci des
criptio** Atq; habilis membris uenit uigor, Est specus ingēs
Exesi later e in montis, quo plurima uento
Cogitur, inq; sinus scindit sese unda reductos.
Deprehensis olim statio tutissima nautis
Intus se uasti Proteus tegit obice saxi.
Hic iuuenem in latebris auersum a lumie nympha
Collocat, ipsa procul nebulis obscura resistit.

**Temporis
descriptio** Iam rapidus torrens sitientes Sirius Indos
Ardebat cœlo, & medium sol igneus orbem
Hauferat, arebant herbe, & caua flumina siccis
Faucibus ad limum ra dij tepefacta coquebant.
Cum Proteus consueta petens a fluctibus antra
Ibat, eum uasti circum gens humida ponti
Exultans xorem late dispergit amarum.

GEORGICORVM QVARTVS

Sternunt se somno diuerso in littore phocę
 Ipse uelut stabuli custos in montibus olim
 Vesper ubi e, Pastu uitulos ad tecta reducit.
 Auditicę lupos acuunt balatibus agni)
 Confedit scopulo medius, numerumq; recenset
 Cuius Aristęo quoniam est ablata facultas
 Vix defessa senem passus componere membra
 Cum clamore ruit magno, manicisq; iacentem
 Occupat, ille suę contra non immemor artis
 Omnia transformat sese in miracula rerum
 Ignemq; horribilemq; feram, fluuiũq; liquentem
 Verum ubi nulla fugam reperit fallacia, uictus
 In sese redit, atq; hominis tandem ore locutus.
 Nam quis te iuuenũ confidentissime nostras
 Iussit adire domos? quidue hic petis? inquit et ille
 Scis Proteu, scis ipse, neq; est te fallere cuiq;.
 Sed tu desine uelle, deum precepta secuti
 Venimus huc, lapsis quęsitum oracula rebus.
 Tantum effatus, ad hęc uates ui denicę multa
 Ardentes oculos intorsit lumine glauco.
 Et grauius frendens, sic fatis ora resoluit.
 Non te nullius exercent numinis ire.
 Magna lues cõmissa, tibi has miserabilis Orpheus
 Haud quacę ob meritum pœnas (ni fata resistent.
 Suscitāt, & rapta grauius pro coniuge sequit.
 Illa quidem dum te fugeret per flumina preceptis.
 Immanem ante pedes hydram moritura puella.
 Seruantem ripas, alta non uidit in herba.

Cõparatõ

Protheus
 Anastrophę
 Aristęus
 Est fallere
 p licet fals
 lere.

Prothę
 uaticinũ.

Obscuris
 us uates
 loquitur

GEORGICORVM QVARTVS

At chorus æqualis Dryadum clamore supremos
 Implenturq; montes, flerunt Rhodopeię arces
Pangeus Altaq; Panchęa, & Rhesi Mauortia tellus.
 tracię mōf Atq; Getę. atq; hebrus, & Atthias Orithya.
Athis re: Ipse caua solans ægrum testudine amorem.
 gio ē in q̄ Te dulcis coniunx, te solo in littore secum
 erāt Arhe Te ueniente die, te decedente canebat.
 nę. Tęnarias etiā fauces, alta hostia Ditis.
Tenarus Et caligantem nigra formidine lucum
Laconię p Ingressus manescq; adiit, regemq; tremendum.
 mōtorii Nesciaq; humanis precibus mansuescere corda
 erebus est Et cantu cōmotę erebi de sedibus imis
 pfundissim mus locus Vmbre ibant tenues, simulacraq; luce carentum
 terrę. Quam multa in folijs auium se millia condunt
 Vesper ubi aut hybernus agit de montibus imber
 Matres, atq; uiri, defunctaq; corpora uita
 Magnanimū heroum, pueri innuptęq; puellę.
 Impositiq; rogis iuuenes ante ora parentum
 Quos circum limus niger, & deformis arundo
 Cocytī tarda q; palus, inamabilis unda
 Alligat, & nouies Styx interfusa coerces.
 Quin ipsę stupuere domus, atq; intima Lethi
 Tartara, cęruleosq; implexę crinibus angues
Tenuit Eumenides, tenuitq; inhians tria Cerberus ora.
 clausit Atq; Ixionei uento rota constitit orbis.
 Ianc; pedem referens, casus euaserat omnes.
 Redditaq; Eurydice superas ueniebat ad auras.
 Pone sequens (nāq; hanc dederat Proserpina legē)

GEORGICORVM QVARTVS

Cum subita incautum dementia cepit amantem
 Ignoscenda quidem, scirent si ignoscere manes
 Restitit Euridicēq; suam iam luce sub ipsa
 Immemor heu uictusq; animi respexit, ibi omnis
 Effusus labor, atq; immitis rupta tyranni
 Fœdera, terq; fragor stagnis auditus aterni.
 Illa, quis & me (inquit) miserā, & te pdidit Orpheus?
 Quis tantus furor? en iterum crudelia retro
 Fata uocant, conditq; natantia lumina somnus
 Ianq; uale, feror ingenti circundata nocte.
 Inualidascq; tibi tendens, heu non tua, palmas.
 Dixit, & ex oculis subito (ceu fumus in auras
 Commixtus) tenuis fugit diuersa, neq; illum
 Prensantem nequicq; umbras, & multa uolentem
 Dicere, præterea uidit, nec portitor Orci
 Amplius obiectam passus transire paludem.
 Quid faceret? quo se rapta bis coniuge ferret?
 Quo fletu manes, qua numina uoce moueret?
 Illa quidem stygia nabat iam frigida cymba.
 Septem illum totos perhibent ex ordine menses
 Rupe sub aëria, deserti ad strymonis undam
 Fleuisse, & gelidis hæc euoluisse sub antris
 Mulcentem tigres, & agentem carmine quercus.
 Qualis populea mœrens philomela sub umbra,
 Amissos queritur fœtus, quos durus arator
 Obseruans nido implumes detraxit, at illa
 Flet noctem, ramoq; sedens miserabile carmen
 Integrat, & mœstis late loca questibus implet.

Amans.

Strymon
 tracia flur.

Cōparatō

GEORGICORVM QVARTVS

tanais flu. Nulla uenus, nulliq; animum flexere hymeñei.
 Scythiæ. Solus Hyperboreas glaciés tanaimq; niualem
 Aruaq; Riphæis nuncq; uiduata pruinis.
 Lustrabat, raptam Euridicen, atq; irrita, ditis
 Dona querens, sprete Ciconū quo munere matres
 Inter sacra deum, nocturniq; orgia Bacchi
 Discerptum latos iuuenem sparsere per agros.
 Tum quoq; (marmorea caput a ceruice reuulsum
 Oeagros Gurgite cum medio portans Oeagrius Hebrus
 uir siue Volueret) Euridicen uox ipsa, & frigida lingua
 fluuius Ah miseram Euridicen, anima fugiente uocabat.
 p̄ Orphei Eurydicen toto referebant flumine ripę.
 Hęc Proteus, & se iactu dedit equor in altum
 Quaq; dedit, spumantem undam sub uertice torsit
 At non Cyrene, nancq; ulro affata timentem,
 Nate licet tristes animo deponere curas.
 Hęc omnis morbı causa, hınc miserabile nymphæ
 Cum quibus illa choros lucis agitabat in altis.
 Exitium misere apibus, tu munera supplex
 Napęe & Tende, petens pacem, & faciles uenerare Napęas
 driades Nancq; dabunt ueniam uotis, iraq; remittent
 idem. Sed modus orandi quis sit prius ordine dicam.
 Depascunt Quattuor eximios prestanti corpore tauros
 actiue. Qui tibi nunc uiridis depascunt summa Lycei
 Delige, & intacta totidem ceruice iuuenças.
 Quattuor his aras alta ad delubra dearum
 Constitue, & sacrum iugulis demitte cruorem

GEORGICORVM QVARTVS

Corporaꝫ ipsa boum frondoso defere luco.
 Post ubi nona suos aurora ostenderit ortus
 Inferias Orphei Lethęa papauera mittes
 Et nigram maꝫabis ouem, lucumꝫ reuises
 Placatam Euridicen uítula uenerabere cęsa,
 Haud mora, continuo matris pꝫcepta faceffit
 Ad delubra uenit, monstratas excitat aras.
 Quattuor eximios pꝫstanti corpore tauros
 Ducit, & intacta totidem ceruice iuuenas.
 Post ubi nona suos aurora induxerat ortus
 Inferias Orphei mittit, lucumꝫ reuísit.
 Hic uero subitum, ac dictu mirabile monstrum
 Aspiciunt, liquefacta boum per uiscera, toto
 Stridere apes utero, & ruptis efferuere costis
 Immensaꝫꝫ trahi nubes, ianꝫꝫ arbore summa
 Confluere, & lentis uuam demittere ramis.
 Hęc super aruorũ cultu, pecorumꝫ canebam.
 Et super arboribus, cęsar dum magnus ad altum
 Fulminat Euphraten bello, uictorꝫ uolentis
 Per populos dat iura, uiamꝫ affectat olympo.
 Illo Virgilium me tempore dulcis alebat
 Parthenope, studijs florentem ignobilis oci
 Carmina qui lusi pastorum, audaxꝫ iuuenta
 Tityre te patulę cecinít sub tegmine fagi.

Orphei da
 tiuus est
 hypallage
 .i. uenera
 tã placabit
 Repetit
 homericõ
 more non
 suo.

Metapho
 ra.
 Cõclusio
 Georgicõ

Apocope

Phorce. M. D. VII.

1504

GEORGICORVM QVARTVS

Coram q[ui]bus p[ro]p[ri]etate fundationis d[omi]ni
Post q[ui]bus p[ro]p[ri]etate fundationis d[omi]ni
Intra q[ui]bus p[ro]p[ri]etate fundationis d[omi]ni
Ergo q[ui]bus p[ro]p[ri]etate fundationis d[omi]ni
Ad delib[er]andum q[ui]bus p[ro]p[ri]etate fundationis d[omi]ni
Quatuor eximios p[ro]p[ri]etate fundationis d[omi]ni
Dignos q[ui]bus p[ro]p[ri]etate fundationis d[omi]ni
Post q[ui]bus p[ro]p[ri]etate fundationis d[omi]ni
Intra q[ui]bus p[ro]p[ri]etate fundationis d[omi]ni
Ite utro iudicant q[ui]bus p[ro]p[ri]etate fundationis d[omi]ni
A p[ro]p[ri]etate fundationis d[omi]ni p[ro]p[ri]etate fundationis d[omi]ni
Sideret q[ui]bus p[ro]p[ri]etate fundationis d[omi]ni
Immensa q[ui]bus p[ro]p[ri]etate fundationis d[omi]ni
Contra q[ui]bus p[ro]p[ri]etate fundationis d[omi]ni
Hic q[ui]bus p[ro]p[ri]etate fundationis d[omi]ni
In q[ui]bus p[ro]p[ri]etate fundationis d[omi]ni
Liber q[ui]bus p[ro]p[ri]etate fundationis d[omi]ni
Per q[ui]bus p[ro]p[ri]etate fundationis d[omi]ni
Ite V[er] q[ui]bus p[ro]p[ri]etate fundationis d[omi]ni
Participat q[ui]bus p[ro]p[ri]etate fundationis d[omi]ni
Carmis q[ui]bus p[ro]p[ri]etate fundationis d[omi]ni
Tunc q[ui]bus p[ro]p[ri]etate fundationis d[omi]ni

Opuscula
I. ueneris
epistolae
Hesperis
homericis
mors non
fio

Metaphis
in
Gedulis
Georgico

Apocops

Phorce M.D.VII

